

BBN-HEB-241 Bevezetés a bibliai (ószövetségi) irodalomba

2. A bibliai kánon

2010. szeptember 22.

Buzási Gábor

Tematika

A kánon fogalma

Terminológia

Kanonicitás, szentség és inspiráció viszonya (párhuzamok más szövegtörzsekkel)

A kanonizáció mibenléte és folyamata

A kanonicitás kritériumai

A bibliai (ószövetségi) kánon kialakulásának története

A hagyományos álláspont és az azzal szemben felhozott érvek

A kánon feltételezhető kialakulása a fogság előtti időktől Heródes koráig

A kánon lezárása a misnai korban

A kánon felépítése

A (proto-)kanonikus könyvek és csoportjaik

A deuterokanonikus könyvek

A kánonon kívül maradt könyvek (parabiblikus irodalom) csoportosítása

A kánon az egyes hagyományokban

A szamaritánus kánon

A szaddúceus kánon

A farizeus kánon (írott és szóbeli tan)

Az esszéus (qumráni) kánon

A hellénisztikus zsidóság kánonja

A keresztény ószövetség kánonja

Kötelező olvasmányok

BECKWITH, R. T., „Formation of the Hebrew Bible“, in: M. J. Mulder (ed.), *Mikra: Text, Translation, Reading and Interpretation of the Hebrew Bible in Ancient Judaism and Early Christianity*, Assen-Philadelphia: Van Gorcum-Fortress, 1988 (36.Mik.1.), pp. 39-86

TREBOLLE BARRERA, J., *The Jewish Bible and the Christian Bible. An Introduction to the History of the Bible*, Leiden – Grand Rapids: Brill – Eerdmans, 1998 (35.8.Tre.1.), pp. 144-147; 148-171; 172-183; 208-235

RÓZSA H., *Az Ószövetség keletkezése. Bevezetés az Ószövetség könyveinek irodalom- és hagyománytörténetébe*, Budapest: Szent István Társulat, 1. kötet, ²1995 (¹1986, ³1999) (36.Roz.4./I.), pp. 19-30

Ajánlott irodalom

ANDERSON, G. W., „Canonical and Non-Canonical“, in: P. R. Ackroyd – C. F. Evans, *The Cambridge History of the Bible: From the Beginnings to Jerome*, Cambridge: Cambridge University Press, 1970 (36.CHB.1.), pp. 113-159

BARUCQ, A. – CAZELLES, H., „Les livres inspirés“, in: Robert, A. – Feuillet, A., *Introduction a la Bible*, Tournai: Desclée, 1959 (36.Rob.1.), pp. 31-57 (vö. pp. 3-68) (a katolikus álláspont) (német fordításban 36.Rob.2.)

CHILDS, B. S., *Introduction to the Old Testament as Scripture*, Philadelphia: Fortress, 1979 (36. Chi. 1.), pp. 46-106 (a modern kánonkritikai megközelítés klasszikusa)

EISSFELDT, O., *Einleitung in das Alte Testament*, Tübingen: Mohr (Siebeck), 1964 (36.Eis.1.), pp. 758-773 (tömör összefoglalás)

KAISER, O., *Einleitung in das Alte Testament*, Berlin: Evangelische Verlagsanstalt, 1969 (36.Kai.1.), pp. 323-330 (tömör összefoglalás)

LEIMAN, S. Z. (ed.), *The Canon and Masorah of the Hebrew Bible: An Introductory Reader*, New York: Ktav, 1974 (35.8.1.1. Lei. 1./I), pp. 5-282 (régebbi tanulmányok újraközlése)

MCDONALD, L. M. *The Biblical Canon: Its Origin, Transmission, and Authority*, Peabody (Mass.): Hendrickson, 2007 (nincs meg a könyvtárban) (monográfia)

SELLIN, E. – FOHRER, G., *Einleitung in das Alte Testament*, Heidelberg: Quelle & Meyer, ¹⁰1965 (36.Sel.2.), pp. 528-538 (tömör áttekintés)

SOGGIN, J. A., *Bevezetés az Ószövetségbe. A kezdetektől az alexandriai kánon lezárásáig*, ford. Hoffmann B. és Víg I., Budapest: Kálvin, 1999 (36.Sog.1.), pp. 35-41 (vázlatos áttekintés)

WEISER, A., *Einleitung in das Alte Testament*, Berlin: Evangelische Verlagsanstalt, ⁵1963 (36.Weis.2.), pp. 287-300 (tömör áttekintés)